

SZÍNHÁZ- ÉS TÁNCMŰVÉSZETI SZAKOK PÁRHUZAMOS ÉRTÉKELÉSE

AKKREDITÁCIÓS JELENTÉS

A MAB 2009/3/VII/1-11. számú határozatait

A határozatokban foglalt szakok akkreditációjának hatálya: **2017. március 27.**

- A Látogató Bizottság elnöke:** *Radnóti Sándor DSc, egyetemi tanár, esztéta, ELTE BTK Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet, Esztétikai tsz.*
- A Látogató Bizottság tagjai:**
- Bán Zsófia dr. PhD, irodalomtörténész, ELTE Angol-Amerikai Int. Amerikanisztika Tsz, egyetemi docens*
- Rónay Márta táncművész, a Pécsi Művészeti Szakközépiskola művésztanára*
- Rényi András dr. PhD, ELTE Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet, egyetemi docens*
- Tarján Tamás dr. CSc, ELTE-BTK, Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet, egyetemi docens*
- Bazsányi Sándor PhD, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK, Esztétika Tanszék, egyetemi docens*
- Hallgatói képviselő:** *Szendrői Szabolcs PPKE-JÁK*

2009. március 27.

ÖSSZEFOGLALÓ a művészképzés általános vonatkozásairól

a) A művészképzés helyzete

A Látogatóbizottság által vizsgált képzési formák és intézmények olyannyira különbözőek, tradíciójuk, történetük, s jelenlegi aktivitásuk olyannyira heterogén, hogy általános összefoglalóra kevéssé adnak módot. Ezért jelentésünk lényege a konkrét intézmények szöveges értékelésében található. Ahol az egyes intézmények között az összehasonlítás lehetséges vagy kézenfekvő volt (a *budapesti és kaposvári színészképzés* ill. *látványtervezés*), ott ezt megtettük, más esetben viszont, ahol az összehasonlításra látszólag szintén mód nyílna – a *két táncművészeti egyetem* esetében –, ott arra jutottunk, hogy a két képzési forma inkább komplementer, mint párhuzamos.

Általánosságban mindazonáltal megállapítható, hogy egyik általunk vizsgált művészképző intézmény sem heverte ki még teljesen azt a sokkot, hogy különböző – itt nem vizsgálandó – okok miatt az eredeti, a speciális művészi formára szabott képzési módot (akadémia, tanoda, intézet) fölváltotta az *egyetem*, a maga univerzális igényeivel és elvárásaival.

b) Korlátok

Korlátot az anyagi források szűkössége jelent, bár itt már nagyon különböző az egyes intézmények helyzete. Viszonylag új intézménynél – mint a Budapesti KortársTánc Főiskola – az új beruházások elkerülhetetlenek, s ezek, ha takarékosan is, de az igényeket kielégítően megvalósultak. Jelentős új beruházásokat, illetve azok előkészületét tapasztaltuk Kaposváron. Másutt viszont a tisztes szegénység, esetenként a lerobbantság a jellemző, ahol nyilvánvalóan új források bevonására lenne szükség.

c) Erősségek

Az általunk látogatott intézmények fő erőssége a tanári kar. Általában komoly professzionalizmust, elkötelezettséget és jelentős pedagógiai erényeket tapasztaltunk.

d) Gyengeségek

A gyengeségek mindenütt első sorban az anyagi korlátokból származnak, s egyes helyeken égetően szükség volna jelentős infrastrukturális fejlesztésre. Általában – de mindenütt – gyengeségként értékeltük az idegen nyelvek elsajátításának megoldatlanságát.

e) Lehetőségek

Lehetőséget látunk az áthallgatások nyitottabbá tételében, speciális vendégelőadók rövid kurzusokra való meghívásában, a külföldi ösztöndíjak ill. közös utak rendszeresítésében.

f) Veszélyek

A veszélyek az a) pont alatt megemlített sajátosságból, az egyetemi formához való adaptálódásból származnak, amelynek konkrét megjelenési formája a feszültség az elméleti és gyakorlati tárgyak között.

AJÁNLÁSOK ÉS ÉSZREVÉTELEK

A. Összefoglaló (ajánlások)

1. Magyar Táncművészeti Főiskola

A Magyar Táncművészeti Főiskola összességében eredményesen illeszkedett be a bolognai rendszerbe. Szakjait és szakirányait BA-képzésnek (alapképzés) nevezi, amelyhez mesterképzés (MA), és távlatilag – bár ennek lehetőségével szemben egyelőre szkeptikusak vagyunk – **DLA-képzés** kapcsolódna.

Tudomásul véve e sajátosságot értékeltük a három szakot összességében pozitívan.

Az MTF észrevételei:

A DLA-képzés tervezését, létrehozását – a presztízs-szempontokon túl – legfőképpen maga a felsőoktatási törvény teszi szükségessé, amikor az oktatók számára kötelezően előírja a PhD ill. DLA képzésben való részvételt, ill. a tudományos fokozat megszerzését/meglétét. Teszi ezt kötelezően a gyakorlati tárgyak oktatói számára is, különösen 2010 után, a művészeti díjak ekvivalenciájának megszűnésével.

Meggyőződésünk, hogy a táncművészek, táncalkotók számára is biztosítani kell a saját szakterületükön, azaz a táncművészet területén a mesterképzést meghaladó szintet, és nem lehet az a célunk, hogy a táncművészek és táncalkotók más szakterületek, művészeti ágak doktori iskoláiba „kényszerüljenek”, mert a saját területükön nem tudnak fokozatot szerezni.

Ebben a meggyőződésünkben megerősít a MAB 2008/8/II/2.sz. határozatának 2.14. pontja: „A MAB fontosnak tartja, hogy minden tudomány/művészeti ágban lehetőség legyen hazánkban is doktori képzésre és fokozatszerzésre, ezzel a tudományos utánpótlás biztosítására. Ezért olyan, az 5. sz. mellékletben felsorolt tudományágban [és a felsorolásban szerepel a táncművészet képzési ág], ahol a doktori iskola létesítésének személyi feltételei átmenetileg az ország egyetlen intézményében sem teljesülnek, az érintett intézmények véleményének kikérése után, egy (és csak is) doktori iskola létesítését – meghatározott időre – olyan formában is támogathatja a MAB, hogy ...”

Természetesen a Látogató bizottság által felvetett együttműködést, a szervezett áthallgatást a magunk részéről is megfontolandónak, a tervezés során figyelembe veendő szempontnak tartjuk.

2. BKTF

A Budapesti Kortárs Tánc Főiskola nyilvánvaló célja, hogy azt a hiányt pótolja, amely a nagy múltú Magyar Táncművészeti Főiskola klasszikus orientációjából adódik. Ezt az objektíve is föltétlenül méltánylandó és szükséges feladatot megítélésünk szerint igen komoly fölkészültséggel és elkészültséggel végzik. Ajánlásunk az alkalmankénti sokat markolásból következik: kívánatosnak találánk, hogy az elméleti képzés egyes részeit áthallgatások intézményesítésével oldják meg.

3. SzFE

A Színház- és Filmművészeti Egyetem jól bevezetett, nagy hagyományú intézmény, amely megítélésünk szerint jó válaszokat talált mind az egyetemi adaptálódás, mind a modernizálódás kérdéseire. Az általunk látogatott intézmények között viszont itt találtuk a legsürgetőbbnek az infrastruktúra állapotának javítását.

4. MKE

A Magyar Képzőművészeti Egyetem látványtervező szakán végzett kiváló munkát azzal az ajánlással szeretnénk kiegészíteni, hogy kívánatos volna a rendszeres együttműködés színész-hallgatókkal

5. KE

A Kaposvári Egyetem minden jel szerint a föllendülés állapotában van. Speciális lehetőségei, vezetőinek ambíciói azzal kecsegtetnek, hogy színvonalasan illeszkedik be a magyar egyetemi világba. Az egykori képzős színvonal egyetemi szintre emelése persze nehézségekbe ütközik, s a művész szakoknál ehhez a speciális nehézségek is járulnak. De minden jel szerint jó úton haladnak.

B. Általános tanulságok és ajánlások az eljárással kapcsolatban

A Látogatóbizottság tapasztalatai mindenütt kedvezőek voltak. Szívélyesen, de önérzetesen fogadtak bennünket, kiváló logisztikai segítséget nyújtottak, s minden kérésünket teljesítették. Sehol sem tapasztaltuk, hogy a problémákat leplezni akarnák, s mindenütt együttműködő légkörben végezhattük a munkánkat.

Magyar Táncművészeti Főiskola	Akkreditációs minősítés
<p>táncművész szak (<i>klasszikus balett, modern tánc</i> szakirányok) kkk.: 2006/6/X/3/53-55. sz. MAB határozat szakindítás: 2006/8/X/80. sz. MAB határozat</p>	<p style="text-align: center;">A 2009/3/VII/1. sz. MAB határozat</p>
<p>Képzési szint: BA Nincs végzett évfolyam! 2007/08-as tanévben még nem indult táncművész BA képzés: <i>néptánc, színházi tánc</i> szakirányokon</p>	
<p style="text-align: center;">Szöveges értékelés</p> <p>„Míg Magyarországon a táncművész-képzés a felsőoktatás szerves része (jelenleg alapképzésben és mesterképzésben, de remélhetőleg rövid időn belül DLA-képzésben is), addig külföldön a képzés gyakran nem felsőoktatási keretek között zajlik, noha színvonalában kiváló.” A Látogató bizottságnak az önértékelés e mondatából kell kiindulnia, tudomásul véve, mint a múltban szabványosított kész tény a táncművész-képzés magyarországi felsőoktatási integrációját (és zárójelbe téve azt a kérdést, hogy mit jelenthet a táncművész rövidre szabott aktív pályáján az alap- és mesterképzés után még a doktori – tehát alapvetően elméleti – képzéssel való terhelés is).</p> <p style="text-align: center;">A képzés sajátos vonásai</p> <p>Az MTF-en a táncművész alapképzés 4 szakirányra (<i>klasszikus balett, néptánc, modern és színházi tánc</i>) tagolódik. A szakirányok között érezhető hierarchia, ami leginkább az egy főre jutó oktatók számában és a képzés folyamatosságának biztosításában mutatkozik meg, nyilvánvaló történeti okokkal magyarázható. Ugyanakkor szükség esetén - persze szükségképpen csak egy irányban - lehetséges a szakirány-váltás is. A klasszikus balett oktatás, amely a Magyar Táncművészeti Főiskola fő képzési iránya, nagy, szilárd és alapvetően körülhatárolt hagyományai szerint kisgyermekkorban kezdődik, és folyamatos a képzési szakasz lezárulásáig, amelyet tizenhat éves kortól kezdve három éven keresztül felsőoktatási képzésnek neveznek.</p> <p style="text-align: center;">Erősségek</p> <p>A Látogató bizottság mind a lány- és fiúosztályok óráin, mind a megtekintett vizsgán igen komoly, felelősségteljes és magas színvonalú tanári munkával találkozott. A főiskolai tanulócsoporthok (I., II, és III, évfolyam-osztályok) a létszám tekintetében nem túlszűfoltak, egy-egy hallgatóra kellő személyre szabott figyelem jut (nem beszélve a szerep-betanítások, ill. a versenyekre való felkészítések alkalmairól, amelyek csak egyéni munka keretében lehetségesek). A hallgatók fiatal korával – hiszen ők egyszerre gimnazisták és főiskolai hallgatók –, de a képzés jellegével, a nagy fizikai megterheléssel, valamint az állandó rostálásokkal is összefügg, hogy a hallgató viszonya a mesterhez olyan tisztelettudó és fegyelmezett, amely egyetlen más magyarországi felsőoktatási intézményben sem képzelhető el. Az általunk meglátogatott balettórákon mindenütt a klasszikus módszertant követve átgondoltan egymásra épített gyakorlatsorokkal találkoztunk: a tanárok részéről koncentrált figyelmet és gondos korrigálást, a hallgatók részéről odaadó órai részvételt és példás fegyelmet tapasztaltunk. Az órákon a feszes munka ellenére oldott légkör, jó hangulat uralkodott.</p> <p>A néptánc szak (majdani szakirány, amely csak 2008 őszén indult az új képzési rendszerben) azt a műfajt műveli, amelynek a klasszikus balett mellett a legszilárdabbak a hagyományai.</p> <p>A Látogató bizottságnak módja volt egy rendes félévzáró vizsgát is megtekinteni, amely – a vizsgákat óhatatlanul kísérő stressz ellenére – összességében jól sikerült. <u>Imponáló volt a vizsga utáni tanári értékelés, elemzés elmélyültsége, amely magas színvonalú vitával és kollegiális kritikával is együtt járt.</u> A bizottság számára szervezett előadótermi bemutató arról is meggyőzött, hogy az intézményben nemcsak komoly alapozó munka, de – már az alacsony évfolyamoktól kezdődően – a színpadi jelenlétre való rendszeres és eredményes felkészítés is folyik.</p> <p>A Magyar Táncművészeti Főiskola gondot fordít arra, hogy kapcsolatot tartson a klasszikus balett nemzetközi intézményeivel, képzési és előadóhelyeivel, és rendszeresen nevezi tanítványait fontos nemzetközi versenyekre. Eredményei ebben a tekintetben is imponálóak.</p> <p style="text-align: center;">Problémák</p> <p>Természetesen fölmerülhet – mint ahogy az alapvonalaiiban elégedett, elkötelezett diákokkal való beszélgetésben is megfogalmazódott –, hogy ez a képzés a maga perfekcionizmusában nem különösebben nyitott az innovációra, de ez nyilván összefügg a klasszikus balett – jelzőjében is meghatározott – viszonylag rögzített, konzervált természetével. Azzal, hogy a balettművésznek egy szigorú formanyelv, ritualizált lépések, mozdulatok, taglejtések keretein belül kell mind kiképeznie magát, mind művészetét megvalósítania. Régóta intézményesült nemzetközi művészi elvárásokról van szó, melyek – szinte függetlenül más művészetek aktuális trendjeitől – őrzik hagyományait és közönségüket. Mégis az a benyomásunk, hogy az MTF balettművész képzési programjában kizárólag a Vaganova-módszer érvényesül, és nem kap helyett a képzés-</p>	

ben egyetlen modern balett-technika sem (pl. a Cecchetti- vagy a Balanchine-módszer), s egyáltalában a nyugati balettiskolák pedagógiai tapasztalatai nem érvényesülnek. Megjegyezzük, hogy a Vaganova-módszer lehetséges alternatíváinak kipróbálási lehetőségét a diákok is igényelnék.

MTF észrevételei:

A Magyar Táncművészeti Főiskola – és annak jogelődje, az Állami Balett Intézet – alapítása óta nem egyszerűen a Vaganova-módszert tette a klasszikus balett oktatás vezérfonalává, hanem – elismerve annak minden erényét, módszertani kidolgozottságát – annak egy magyar adaptációja alapján oktat: ez az adaptáció magába foglalja Enrico Cecchetti (1850-1928) koncepciójának számos elemét is, hiszen az ABI alapító tanárai közül többen ezzel a módszerrel végezték saját tanulmányaikat.

Az egyéb módszerek, iskolák pedig nem a metodikailag erősen kontrollált balettórák oktatási anyagában jelennek meg, hanem a repertoár-órák keretében, a színpadi előadásokra történő felkészülés során, hiszen a cél mindenkor az adott mű stílushű előadása: legyen szó a szinte minden évben megjelenő Balanchine-daraboktól kezdve Robert North vagy Robert Lindgren, Lukács András vagy Fodor Zoltán egymástól jelentősen eltérő mozgásvilágáról.

A fizikai képzés a táncművészet lényegéhez tartozó túlsúlyra szükségképpen aránytalanságokat hoz létre, s az önértékelés maga is jelzi a szak gyengéi között „az általános értelmiségnevelő funkció” korlátozottságát. Ez visszavezet arra, amire az első bekezdésben utaltunk. Az intézmény sokban megőrizte egykori balettintézeti – vagy más országok hasonló képzésére való tekintettel: balett-akadémiai – karakterét, s a felsőoktatásba való integrációja révén olyan speciális helyzet alakult ki, amely némileg emlékeztet az amerikai egyetemi rendszerben a sportolók képzésére.

Tudomásul véve a főiskola sajátos helyzetét, a jobbító szándékú kritikát egyetlen kérdésre összpontosítjuk. Az idegennyelvi képzésről van szó, melynek – éppen a táncművészet klasszikus balett szakirányának nemzetközi jellegére való tekintettel – nagyobb jelentőséget kellene tulajdonítani. Nem vitatva a tánc nyelvének internacionális jellegét, s azt, hogy a hallgatók ezen a nyelven a világ minden részén megértetik magukat, a Látogató bizottságot mégis aggodalommal tölti el, hogy a külföldi részképzéseken és versenyeken tudnak-e majd a hallgatók – ahogy mondani szokták – egy pohár vizet kérni. Vagy megérteni a szóbeli elemzést. Vagy eszmét cserélni külföldi kollegákkal. Az önértékelés szerint „a nyelvvizsga megszerzése általában a 3 éves képzés időtartamán kívülre esik”. Vagyis a Főiskolának – noha biztosít idegen nyelvi képzést – nincs rálátása arra, hogy növendékei megtanulnak-e egy (vagy több) idegen nyelvet. Az oktatási periódus alatt nyelvvizsgát szerzett hallgatók száma aggasztóan alacsony.

Általános megjegyzések

Általános benyomásunk az, hogy a Magyar Táncművészeti Főiskola az évszázados hagyományra, a kidolgozott és hosszú évtizedek óta alkalmazott módszertanra alapozva, kitűnő és nagy értéket hordozó, jelentős művészeket is magába foglaló tanári karral, optimális szervezettséggel és kielégítő tárgyi feltételek között végzi munkáját. Az oktatói kar korfája nagyjából egyenletes, a fiatal kollégák betagozódása az oktatási folyamatba harmonikusnak mondható.

MTF táncművész szak - Értékelés a megadott szempontok szerint

(Az értékelés szempontjai: Az LB véleménye)

1. Önértékelés (összeállítás, hallgatói visszacsatolás tükröződik-e, belső minőségbiztosítási rendszer működik-e intézményi, tanszéki, szak szinten?):

Az önértékelés reális. A hallgatói visszacsatolás – fent kifejtett okok miatt – itt működik a legkevésbé a meglátogatott intézmények közül.

2. A képzési követelményeknek való megfelelés:

A képzési követelményeket az oktatás teljesíti.

3. A MAB akkreditációs követelményrendszerének való megfelelés:

Az akkreditációs követelményeknek megfelel.

4. A követelmények előírásainak a helyzetet és a lehetőségeket figyelembe vevő interpretálása, a „jó gyakorlat” megjelenése a szakon:

A követelmények adaptációjának sajátosságait fentebb kifejtettük, összegezve megfelelő.

5. Oktatói állomány összetétele (kor, státusz, szakterület, szakmai elismertség, publikációs „termékenység” szerint):

Az oktatói állomány kiemelkedő minden felsorolt szempont szerint (kivéve az itt nem értékelhető publikációt), s kor szerinti összetétele (az utánpótlás biztosítása) is megoldottnak tekinthető.

6. A képzési (oktatási-tanulási) folyamat értékelése, szakirányok kínálata:

A képzésben kiemelkedő szerepe van a gyakorlati oktatásnak, s biztosított (a képzés természete szerint) a más szakra, szakirányba való átirányítás is.

7. Eredmények (kompetencia, ismeretek, képességek, attitűdök, értékvilág), kimenet, követés (ha ismert):

A képzési kimenet maximális kompetenciát, a tárgyra vonatkozó megbízható ismereteket biztosít. A pályakövetés, szűk területről lévén szó, teljesen transzparens.

8. A szak specifikus képzési céljai (ha vannak):

A specifikus képzési cél a klasszikus balett.

9. Hallgatói szolgáltatások, elhelyezkedés, a szak regionális szerepe (képzés fizikai körülményei):

A klasszikus balett fő képzési helyéről van szó, ennyiben regionális szerepe központiak mondható. A hallgatói szolgáltatások kielégítőek.

11. Összehasonlító és összegző megállapítások:

Ezeket fentebb már megtettük.

Magyar Táncművészeti Főiskola	Akkreditációs minősítés
koreográfus szak kkk: 2006/6/X/3/53-55. sz. MAB határozat szakindítás: 2006/8/X/81. sz. MAB határozat	A 2009/3/VII/2. sz. MAB határozat
Képzési szint: főiskolai A 2007/08-as tanévben koreográfus BA képzés nincsen. A közvetlen előd- szaknak tekinthető <u>főiskolai szintű</u> , szintén három éves <i>koreográfus</i> szak utolsó évfolyama 2008 júniusában végez.	
<p>Szöveges értékelés</p> <p>Előre bocsátandó, hogy az MTF-en általunk a gyakorlatban is vizsgált képzés még nem az akkreditált (saját KKK-val rendelkező) koreográfus alapképzés, hanem egy korábbi, még a főiskolai rendszerben indult hároméves szakképzés (másoddiplomás képzés), amely azonban igen hasonló módon épül fel. Ezt a szakot általában már táncművészi diplomával rendelkezők veszik fel, s a szak kissé körvonalazatlan karaktere okából rendjén is van, hogy szilárd gyakorlati előképzettség előzze meg.</p> <p><u>MTF észrevételei:</u> <i>A 2008-ban látott, „kifutó” főiskolai évfolyam valójában első felsőoktatási képzésként is elvégezhető volt, bár jellemzően – ahogyan azt az önértékelésben is írtuk - valóban sokan már második szakként végezték. E tapasztalatok, valamint a kétciklusú képzésnek a MTF számára most megnyílt új lehetősége éppen arra készítet, hogy megfontolás tárgyává tegyünk: a jövőben koreográfus szakot csak MA szinten hirdettünk meg. (A főiskola évfolyam után alapképzést most nem is hirdettünk.)</i></p> <p>A koreográfus művészete, úgy tűnik, nem különül el olyan világosan a táncművésztől, mint a rendező a színésztől. Vagy – óvatosabb megfogalmazásban – a kettő közötti intézményesült differenciálódás mértékében mutatkozik jelentős különbség. Az önértékelés ennek megfelelően a szak „veszélyeztető” tényezői között sorolja fel a koreográfus mester-szak tervezett indítását, mert feltételezik, hogy ebbe túlnyomórészt előadói BA-oklevéllel bírók jelentkeznek majd, mintegy megkerülve a koreográfus alapszakot. Ezt, ha nem is veszélynek, de valóságos kérdésnek tartjuk, amely mögött az a probléma rejlik, hogy voltaképpen miben is különbözne a koreográfus MA a koreográfus BA-tól. A koreográfus alkotóművészi érvényesülésének – szintűgy összefüggésben az előbb említett differenciálatlansággal – nem feltétele a koreográfus végzettség, ellentétben a színházművészettel, ahol, noha nem ritka, de általánosnak sem mondható az, hogy színészek rendezzenek, és megfordítva, a rendezői feladatkör elkülönülő tradíciójában viszont meglehetősen általános annak a rendezőnek a típusa, aki sohasem volt színész.</p> <p>A koreográfus-képzés programjából – ahol az önértékelés ismételten hangsúlyozza, hogy a hallgatók általában már gyakorló alkotók – a Látogató bizottság azt szűrte le, hogy olyan hallgatóknak kínál elméleti-történeti ismereteket, akik teljes birtokában vannak a gyakorlati-technikai ismereteknek. A kínálat kiterjed a tánc-történet, művészettörténet, zenetörténet mellett (amelyet a táncművészképzés kereteiben is oktatnak) művelődéstörténetre, vallástörténetre, dráma- és színháztörténetre, díszlet- és jelmeztörténetre, (kortárs) irodalomtörténetre, filmtörténetre, esztétikára, színházi jogra, dramaturgiára és hasonlókra. A koreográfus tehát olyan gyakorló (vagy nem gyakorló, mégis képzett) táncművész, akinél elvileg megoldott a főiskola „általános értelmiségnevelő funkciója”.</p> <p>Megítélésünk szerint az ilyen széles spektrumú képzés hátterének, teljes vertikumának kiépítése és magas színvonalon való fenntartása egy kis hallgatói létszámú szak esetében túlságosan nagy megterhelést ró a főiskolára. Bizonyos tárgyak esetében megoldás lehetne az áthallgatás intézményesítése bizonyos testvérintézményekben. Az ELTE Bölcsészettudományi Kara, vagy a Színház- és Filmművészeti Egyetem számára bizonyára nem volna megoldhatatlan néhány koreográfia-szakos hallgató fogadása olyan órákra, amelyek megszervezése kellő színvonalon meghaladja az MTF kapacitásait. Különösen az esetleges jövőbeli mesterképzés szempontjából megfontolandó, hogy az áthallgatás, amely pillanatnyilag nem biztosított, legalább az MTF koreográfus szakán intézményesüljön.</p> <p>Itt is megemlítjük, hogy a nyelvtudás megszerzésének biztosítását rendkívül fontosnak tartjuk.</p>	

Magyar Táncművészeti Főiskola	Akkreditációs minősítés
táncos és próbavezető szak (<i>néptánc, modern tánc</i> szakirányok) kkk: 2006/7/IX/1/58. sz. MAB határozat szakindítás: 2006/8/X/82. sz. MAB határozat	A 2009/3/VII/3. sz. MAB határozat
Képzési szint: BA Nincs végzett évfolyam! 2007/08 tanévben még nem folyt képzés <i>klasszikus balett, társastánc, divattánc, színházi tánc</i> szakirányokon)	
A <u>székhelyen kívüli képzés</u> táncos- és próbavezető alapszakon a vizsgálat időpontjában még nem indult. A főiskola 2008 szeptemberében indította a táncos- és próbavezető alapképzést Pécsen és Nyíregyházán <i>néptánc</i> szakirányon.	
<p>Szöveges értékelés</p> <p>Ennek a szaknak a célja egyrészt profi táncosok képzése (akik nem művészek, de „színpadképesek”, tehát például egy tánckarban megállják a helyüket), másrészt olyan asszisztensek képzése, akik a koreográfus irányítása mellett képesek próbák levezetésére, illetve együttesek melletti, alkalmasint vezetői feladatok ellátására. Igaz, az önértékelés más helyén azt olvashatjuk, hogy „az alapképzési szakon végzettek alkalmasak: - saját egyéniségük gazdagításával a táncművészet régi és új alkotásainak interpretálására”, de e nehezen érthető mondatrész valószínűleg nem az alkotások önálló bemutatására, hanem értelmezésére vonatkozhat, mivel másutt megint azt olvassuk, hogy a szak „az előadóművészi pályára nem, de a gyakorló táncos előadói színvonalra alkalmas jelentkezőket várja”. Fontos erénye e szaknak, hogy olyanok számára is módot nyújt a felsőfokú táncképzésbe való bekapcsolódásra, akik nem járták végig az alap- és középszintű iskolákat, ugyanakkor különböző szinteken mégis hasznos résztvevői lehetnek a táncéletnek.</p> <p>Harmadrészt olyan alapképzés ez, mely előkészítheti a tánctanári mesterképzést. Jól látható, hogy tulajdonképpen az előző két szak bizonyos kombinációját jelenti, azzal a különbséggel, hogy míg a táncművész és a koreográfus szak művészképző, addig ez nem az. Az önértékelés a bolognai rendszerhez való adaptálódás kényszermegoldásaként értékeli ezt a 2007-ben bevezetett szakot, mivel a tanárképzés csak MA-szinten válik lehetővé. Ugyanakkor a megoldás annyiban jónak nevezhető, hogy világosan körülhatárolt BAKimemetet kínál, és ugyanakkor szervesen folytatható a mesterszintű tánctanár-képzéssel. Hasznosítható mind a művészképzésben, mind az (eddig) tanárképzésben főlhalmozódott tapasztalat. A képzésbe belépő hallgatók zömmel már bizonyos ismeretekkel és gyakorlattal rendelkeznek iskolai, amatőr vagy hivatásos tánc-együttesekben, s ez a képzésfajta föltehetőleg – bár ezt az önértékelés nem említi – megoldást kínál a művészképzésből lemorzsolódottak számára is.</p> <p>Minthogy a táncos és próbavezető alapszakos képzés mindössze egyetlen évfolyamnyi képzésen van túl, korai volna annak megítélése, hogy a hagyományos tanárképző szak bolognai rendszer szerinti átalakítása eredményes-e. Több szakirányban még nem indult meg a képzés. Az általunk tapasztaltak mindenestre e tekintetben is inkább biztatóak.</p>	

MTF táncos- és próbavezető szak - Értékelés a megadott szempontok szerint

(Az értékelés szempontjai: Az LB véleménye)

1. Önértékelés (összeállítás, hallgatói visszacsatolás tükröződik-e, belső minőségbiztosítási rendszer működik-e intézményi, tanszéki, szak szinten?):

Az önértékelés reális.

2. A képesítési követelményeknek való megfelelés: Megfelel.

3. A MAB akkreditációs követelményrendszerének való megfelelés:

Az oktatók képesítés és száma a követelményrendszernek megfelel.

4. A követelmények előírásainak a helyzetet és a lehetőségeket figyelembe vevő interpretálása, a „jó gyakorlat” megjelenése a szakon:

Az interpretáció – mint fentebb kifejtettük – bizonyos nehézségekbe ütközik, mindazonáltal még elfogadható.

5. Oktatói állomány összetétele (kor, státusz, szakterület, szakmai elismertség, publikációs „termékenység” szerint):

Az oktatói állomány az itt nem – vagy csak ritkán – értékelhető publikációs praxistól eltekintve minden feltételnek megfelel.

6. A képzési (oktatási-tanulási) folyamat értékelése, szakirányok kínálata:

A tanterv biztosítja az egyes tárgyak egymáshoz illeszkedését.

7. Eredmények (kompetencia, ismeretek, képességek, attitűdök, értékvilág), kimenet, követés (ha ismert): A kompetencia ebben az esetben egyrészt egy negatívumot jelent: olyan táncosok képzéséről van szó, akik nem érik el a táncművészi (magántáncosi) szintet, másrészt egy – mint kifejtettük – a színházi rendezőnél talán kevésbé intézményesült, mert gyakran táncművészek által gyakorolt szakmai kompetencia, a koreográfusi képesség önállósítási és intézményesítési törekvését. A pályakövetés ezekben az esetekben kevésbé adott, mint a táncművészek esetében, de a kérdés – tekintve, hogy nincs még végzett évfolyam, egyelőre nem aktuális.

8. A szak specifikus képzési céljai (ha vannak):

Ld. 7. pont alatt.

9. Hallgatói szolgáltatások, elhelyezkedés, a szak regionális szerepe (képzés fizikai körülményei):

A szak regionális szerepe szintén központinak mondható. A hallgatói szolgáltatások minimálisan megfelelőek, noha az épület nyilvánvalóan csak ideiglenesen felel meg a célnak.

Budapest Kortárstánc Főiskola	Akkreditációs minősítés
Szak megnevezése: táncművész szak (kortárstánc szakirány) kkk: 2006/6/X/3/53-55. sz. MAB határozat szakindítás: 2006/7/IX/1/30. sz. MAB határozat	A 2009/3/VII/4. sz. MAB határozat
Képzési szint: BA Nincs végzett évfolyam!	
Szak megnevezése: táncos- és próbavezető szak (kortárstánc szakirány) kkk: 2006/7/IX/1/58. sz. MAB határozat szakindítás: 2006/7/IX/1/28. sz. MAB határozat	A 2009/3/VII/5. sz. MAB határozat
Képzési szint: BA Nincs végzett évfolyam!	
<p>Szöveges értékelés:</p> <p>A MAB Látogató bizottsága a Budapest Kortárstánc Főiskolát a Magyar Táncművészeti Főiskola különböző telepein eltöltött napok után kereste fel, így a különbség egy igen régóta – ha nem is főiskolai formában – etablirozódott klasszikus művészképző intézmény és a nevében is a kortárs jelzöt kiemelő modern művészképző intézmény között különösen kidomborodott. Az utóbbi telephelyének jellege (a használaton kívül került gyárépület újrahasznosítása, amelyhez hasonlóak ma szerte a világon különböző művészi kísérleteknek – múzeumnak, kiállításnak, színháznak és nem utolsósorban táncnak – adnak helyet), a hallgatók kis létszáma, a tanároknál a tekintélyelv minimalizálása, a diákok otthonos jelenléte, s a kettejük közötti viszonyban a közös kísérletben való részvétel dominanciája, amelyet a képzőhelyek mellett a közösségi terek kialakítása is tükröz: mindez egy más típusú főiskolai munkába engedett bepillantást. Mindkét típusnak megvannak a maga értékei.</p> <p>A látogatás előtti napon táncstén vettünk részt a Trafó Kortárs Művészetek Házában, amelyben a Főiskola hallgatói számára és általuk alkotott három művet néztünk meg. Ezek közül a koreográfiák közül különösen az első, amelyet a főiskola rektora készített, viselte magán annak a szándéknak a jegyeit, hogy a nagy, közös jelenetek mellett minél több hallgató mutathassa be individuális képességeit. Így aztán a másnap órákon a szorgalmas és fegyelmezett gyakorlók között számos előző esti előadóművészt ismertünk föl.</p> <p>A Budapest Kortárstánc Főiskola programjának érdekessége, hogy a pedagógiai célt a tanulás, a munka, az alkotás és a kutatás kombinatív hálózatának kialakításával kívánják elérni, a táncnyelv és a táncművészet elsajátításában kortársi jellegűnek és törekvéseknek megfelelően igen nagy szerepet szánnak a hallgatói kreativitásnak. Ezt az elvárt gyakorlati szakmai ismeretek („kortárstánc, moderntánc, balett, néptánc...”, színháztechnika, táncelemzés”, stb.); egy másik felsorolásban „kortárstánc, Limón technika, európai modern tánc, Graham alapú moderntánc technika, klasszikus balett, néptánc, társastáncok, kontakttánc és más táncművészetek) között tartják számon, mégpedig a repertoár, az improvizáció és a kompozíció kreativitásának vonatkozásában. A törzsanyag történeti-elméleti részét a művészet-, zene és táncművészet, illetve a művelődéstörténet teszi ki.</p> <p>A főiskolán a tanárok aránya a diáklétszámhoz képest megfelelőnek mondható. Saját tanári kara a hazai kortárs tánc élvonalát reprezentáló kiváló pedagógusokból áll, de ambíciójához tartozik magasan jegyzett magyar és külföldi vendégtanárok megnyerése is. Az intézmény infrastruktúrája, technikai felszereltsége a körülményekhez képest elfogadható, helységeinek kialakítása a régi gyárépületben számban és minőségben is kielégítő, olykor kifejezetten szellemes. Zenetára igen gazdag, könyvtára legalábbis nagyra törő. Külön kiemeljük a művészképzéshez jól illeszkedő rendszeres házi és nyilvános bemutatókat.</p> <p>Az általunk meglátogatott gyakorlati és elméleti órák színvonala imponáló volt. A hallgatókkal való beszélgetés a főiskola jó hangulatáról tett tanúbizonyságot. Nyomatékosan említjük a <u>céltudatos és gondos nyelvtanulási politikát</u>. Heti háromszor két órában, öt differenciált szinten anyanyelvi tanárok tanítják az angol nyelvet. Kialakítottak egy ösztönző és jutalmazó rendszert, a nyári angliai egyéni tanulmányutak repülőjegygyel való támogatását sikeres középfokú nyelvvizsga esetén.</p> <p>A főiskola problémái erényeiből származnak – vagy megfordítva. A képzés intenzitása, személyessége és az innovatív, kreatív elemek hangsúlyozása a szakok alapvető differenciálását nem teszi lehetővé. A <u>táncos és próbavezető BA</u> elnevezési mintája talán a Magyar Táncművészeti Főiskola hasonló szakja, de úgy látszik, valójában abból indulnak ki, hogy a táncos és a táncművész közötti különbség rugalmas, változékony, s ezért nem valósítják meg a művész és nem-művész szakemberképzés az MTF-en látható szigorú elkülönítését.</p>	

BKTF táncművész / táncos- és próbavezető (kortárstánc szakirány) szakok - Értékelés a megadott szempontok szerint (Az értékelés szempontjai: Az LB véleménye)**1. Önértékelés (összeállítás, hallgatói visszacsatolás tükröződik-e, belső minőségbiztosítási rendszer működik-e intézményi, tanszéki, szak szinten?):**

Az önértékelés megállapításai reálisak és nagymértékben egybehangzanak a hallgatói véleményekkel.

2. A képesítési követelményeknek való megfelelés:

A képesítési követelményeknek az oktatás megfelel.

3. A MAB akkreditációs követelményrendszerének való megfelelés:

Az akkreditációs követelmény-rendszernek megfelel.

4. A követelmények előírásainak a helyzetet és a lehetőségeket figyelembe vevő interpretálása, a „jó gyakorlat” megjelenése a szakon:

Ez az interpretáció az intézmény legfőbb erőssége, amelyet igen kreatív módon hajt végre.

5. Oktatói állomány összetétele (kor, státusz, szakterület, szakmai elismertség, publikációs „termékenység” szerint):

Az oktatói állomány a fenti kritériumoknak megfelel.

6. A képzési (oktatási-tanulási) folyamat értékelése, szakirányok kínálata:

A képzési folyamat logikusan és szellemesen van fölépítve.

7. Eredmények (kompetencia, ismeretek, képességek, attitűdök, értékvilág), kimenet, követés (ha ismert):

A hallgatók alkalmasakká válnak arra, hogy a művészeti életben megállják a helyüket, ugyanakkor az intézmény szelleme gátat szab a frusztrációnak, s azt sugallja, hogy érdemes annak is részt venni a képzésben, aki végül is nem válik önálló művésszé.

8. A szak specifikus képzési céljai (ha vannak):

A képzés nagy súlyt helyez arra, hogy megismertesse a hallgatókat a modern ill. kortárs tánc eredményeivel, és naprakészen tájékoztat a nemzetközi értékekről.

9. Hallgatói szolgáltatások, elhelyezkedés, a szak regionális szerepe (képzés fizikai körülményei):

A szak regionális szerepe központiak mondható, s biztosítja a modern táncsoportok utánpótlását. A képzés fizikai körülményei megfelelőek.

Összefoglaló - Magyar Táncművészeti Főiskola és a Budapest Kortárstánc Főiskola (HÖÖK szemmel)

A hallgatói kérdőívekből kiderült, hogy általánosságban mindkét intézményben komolyan veszik az órák megtartását, amennyiben elmaradnak, azt nagy többségbe pótolják.

Az órák szakmai színvonalával, oktatás módszereivel és előadásmóddal is nagy többségben elégedettek a hallgatók, ez erősíti a látogatásbeli beszélgetéseket.

Érdekes adalék lehet, hogy a szakirodalomhoz való hozzájutás elsősorban az internet segítségével történik, és csak ezt követi az intézményi könyvtár, illetve könyvvásárlás a kölcsönzés máshonnan. Megjelent olyan kritika, hogy a modern műfajnak nincs hazai szakirodalma.

Fontos különbséget mutat a két intézmény között, hogy az MTF-en a hallgatók leginkább az elméleti anyag túlsúlyáról nyilatkoztak (való igaz, a táncos és próbavezető szak esetén, ahol valamelyest ez érthető), és ugyan elismerték az elméleti anyag fontosságát és annak megfelelő átadását, de több esetben szeretnék a gyakorlati óraszámok emelését. A BKTF ennek az ellenkezője: a gyakorlatiasságot érzik hangsúlyosnak, ez a számonkérésben is megnyilvánul, azonban itt erre egyáltalán nem volt panasz, mindössze egy olyan megjegyzés, hogy a megfelelő gyakorlati órák mellett az elméleti oktatás színvonalában vannak hiányosságok.

Mindkét intézményben a tanulmányok folytatása alatt a következő képességek fejlesztését érzik a hallgatók: a gondolkodásmód, a megszerzett tudás felhasználása, kreativitás és team-munka. A BKTF-en ez kiegészült az innovációval.

A „mit kellene változtatni a szak képzésében” kérdésre a BKTF-nél órarendbeli változatosságot, az adminisztráció gördülékennyé tételét, a szakok esetén egyértelmű irányt és határozott szakvezetőt jelöltek meg, amely a főiskola fiatalságából eredő útkereséséről tanúskodik. Ugyanerre a kérdésre az MTF-en sokkal inkább szakmai jellegű válaszok érkeztek: a már említett gyakorlati óraszámok növelése a táncos és próbavezető szakon, több módszertan, nagyobb számú balett-oktatás, illetve annak tanrendbeli helyének változtatása stb.

Színház- és Filmművészeti Egyetem	Akkreditációs minősítés
színművész szak (zenés színész, báb színész szakirányok) kkk: 2006/6/X/3/43. sz. MAB határozat szakindítás: 2006/7/IX/1/78. sz. MAB határozat Képzési szint: MA (egységes osztatlan képzés)	A 2009/3/VII/6. sz. MAB határozat
színházrendező szak (zenés színházi rendező*, színházi fizikai koreográfus-rendező**, bábszínházi rendező** szakirányok) kkk: 2006/6/X/3/44.*, 2007/8/XII/3/20.** sz. MAB határozatok Képzési szint: MA (egységes osztatlan képzés)	A 2009/3/VII/7. sz. MAB határozat
színházi dramaturg szak (színháztörténelem-színházi szakíró, színműíró-műfordító szakirányok) kkk: 2006/6/X/3/45. sz. MAB határozat Képzési szint: MA (egységes osztatlan képzés)	A 2009/3/VII/8. sz. MAB határozat
Szöveges értékelés <p>„Tanodától egyetemig” – így foglalja össze címében az Egyetem egy oktatójának, Nánay Istvánnak a monográfiája azt a folyamatot, amelynek eredményeképpen ma a színházi emberek egyetemi végzettséget nyerhetnek. Nagy múltú intézményről van szó, amely a magyar színháztörténet jelentős fejezeteit foglalja magába. Ez a tradíció – a mesterek láncolata – rendkívüli értéke az SzFE-nek, amihez legújabban az járul, hogy az intézmény viszonylag nyitottan viszonyul az alternatív kísérletekhez is, s e körből is választ mestert.</p> <p>Az osztályvezető tanár rendszere az átlagos egyetemi képzésnél szorosabb viszonyt föltételez és alakít ki az ezzel megbízott tanár és a növendékek között a képzés egész ideje alatt. Ez a viszony részben gondoskodó-személyes jellegű (ez némileg hasonlít egyes angolszász egyetemek tutorális rendszerére, de tapasztalunk szerint több benne az anyáskodó/apáskodó elem), részben műhely jellegű, amennyiben az osztályvezető tanár a felvételi vizsgától kezdve a tanrend kialakításáig nagymértékben diszkrecionális jogokkal van felruházva, s ha sikerrel jár, akkor nem joggalansul beszélnek a végzett hallgatókról még sokáig úgy, hogy az ő nevére elnevezett osztályból indultak. Újabban kísérletek történnének arra, hogy az osztályok egy-egy színházban vagy alternatív együttes formájában a végzés után is együtt maradjanak, s arra is van példa, hogy az osztályvezető tanárral folytatják közös vállalkozásaikat. E rendszer nyilvánvalóan nagymértékben személyfüggő és sikere az osztályvezető individuális alkalmasságán (szuggesztivitásán, invenciozításán, pedagógiai kreativitásán, stb.) múlik. Legfőbb értékei a színművész szakon mutatkozhatnak meg, s legkevésbé indokolt az osztályvezető tanári rendszer (őszintén szólva egyáltalában nem látjuk indokoltságát) a színházi dramaturg szakon.</p> <p>Az „osztályfőnöki” rendszernek ugyanakkor a színész-szakon is megvannak a maga dilemmái. Az elmúlt évtizedek színiakadémia-történetéből rossz példák is mondhatók: az informálisan egy-egy mesterről elnevezett osztályból való „származás” stigmatizáló hatása is lehet, ha a mester valamilyen okból rosszhírvé vált, vagy tehetsége iránt megroppant a bizalom. Továbbá az SzFE-n arra a problémára sincs panacea, hogy mit tehet a tehetséges diák (vagy mester), ha valamiért nem jönnek ki egymással (ami például a Képzőművészeti Egyetemen mesterváltással viszonylag simán megoldható). Ezzel szemben áll az az újabb fejlemény (amely bizonyos értelemben a rendszer fellazulását is jelenti), hogy előfordulhat két osztályvezető tanár is egy osztályban, illetve kapcsolódni lehet az újabban önálló szerepet játszó és nem ritkán önálló irányt is képviselő tanársegédhez.</p> <p>A művészképző intézmények egyetemmé alakulásának (amelynek indokai jórészt hasznosságiak és pragmatikusan kényszerűek) közismert problémái közül a legáltalánosabb a mesterség és az egyetemi/egyetemes tudás (vulgo: műveltség; ezt szokták elméleti ismereteknek nevezni) konfliktusa. Az SzFE komoly erőfeszítéseket tesz e konfliktus csillapítására, amennyiben tanári karába és előadói körébe olyan kiváló elméleti szakembereket vont be, akiktől különböző okok miatt a színházi gyakorlat sem áll távol. Erre példa a kitűnő klasszikus filológus Karsai György, aki nemcsak az antik színjátás szakértője, hanem közismerten a mai színház szerelmese, vagy az elismert zeneszerző Sály László, aki egyik jelentős színházunk zenei vezetője. Mindazonáltal persze a probléma probléma marad, s ezt második nekirugaszkodásra úgy fogalmazzuk meg, hogy a színészképzés (mert első sorban itt jelentkezik a konfliktus) és az értelmiségi-képzés minden illúzió és remény ellenére nem azonos dolog, s ha egy feszített tanrendben a gyakorlati és az „elméleti” tárgyak között kell választani, akkor nyilván az utóbbiak húzzák majd a rövidebbet, s ezt a Látogató bizottság nem is kárhóztathatja – nagyon.</p>	

Különböző tanári gyakorlatokat láttunk ebben a tekintetben a drámatörténetétől, amelyet nevezhetnénk drámatörténetnek jóasszony módra (ezen azt értjük, hogy a tanárnő egy szkeptikus – meglehet, igencsak realisztikus – kiindulópontból ösztönző szándékkal, szeretettel és lelkesedéssel jutalmaz, dicsér minimális ismereteket) egy visszaolvasó próba kulturális bevezetőjéig, amely azt a vonzó kultúrsumjat és lelkesültséget, amely a tanárra jellemző, mintegy retorikus eszközökkel kívánja átültetni a tanítványokra. A drámatörténet, stílusgyakorlat vezető tanár született osztályfőnök. Tempó, hangvétel tekintetében nem érheti kifogás tevékenységét, a – mondjuk így – „sűrűség” vonatkozásában esetleg igen. A *visszaolvasó-próba* kissé „kirakat”-foglalkozás benyomását keltette, amelyet a tanár szívélyesen és nagy elánal vezetett. Talán hamarabb kellett volna önmagától megvonnia az élvezett szót, hogy átadhassa növendékeinek a Gorkij-dráma olvasását. Harmadik típust mutatott a *műelemzés* óra, ahol a tanár publikálásra érdemes szövegeket osztott meg diákjaival, néha viszont titkon saját dramaturgiai műhelyébe kalauzsolva időzött, s nem közvetlenül a tantárgyba, anyagba vezetett be. Nem kétséges azonban, hogy ezen az egyetemen a jó tanár nem annyira tanít, mint inkább tanórát játszik, rendez, s ebben alkalmanként lehet ő a főszereplő.

A **dramaturgképzés** nem művészképzés, hanem a par excellence színházi értelmiségi képzése. Ott várható tehát a legkevésbé a fentiekben körülírt konfliktus kiéleződése. S valóban, a Látogató bizottság csupa bölcsész tagjának szívét megdobogtatta az előadó tanár magas színvonalú, izgalmas és eleven színháztörténeti órája a dramaturg-hallgatók számára, remek illusztrációs anyaggal, s a hallgatók imponáló mértékű bevonásával, aktivizálásával.

Mindenesetre a fenti megfontolásokból levonható az a tapasztalat, hogy az „elméleti képzés” karanténba zárása és a tendencia szerint egy napba zsúfolása (hétfő) nem szerencsés, mert félő, hogy ez tovább növeli a kontrasztot a gyakorlaton élősködő reflexió és az elméletet bagatellizáló gyakorlat között.

További kérdés, hogy amennyire tudomásul vesszük, hogy a színészképzésben az áthallgatásnak sem indokoltsága, sem lehetősége nincs, annyira **nem világos, hogy a rendező- illetve dramaturg-képzésben miért nem él az SzFE az áthallgatás intézményes lehetőségével.** Ha az áthallgatás mellőzésének indoklása úgy hangzik, hogy „ennek realitása is igen kicsi, mivel színházrendező képzés Magyarországon nem folyik más felsőoktatási intézménynél”, akkor ez nem jó indok, mivel számos olyan tárgy és kurzus képzelhető el, amely egy leendő színházrendezőnek előnyére/hasznára válhat, de nem feltétlenül kapcsolódik közvetlenül a színházrendezéshez (pl. *visual studies, világítástechnika, performansz-elmélet, új média elmélet, stb.*). Nem beszélve arról, hogy mindig adódhatnak más felsőoktatási intézményeknél olyan jelentős, a színházi kultúrának elkötelezett tanárok, akiket kár lenne „kihagyni”. Ilyen volt például a nemrég elhunyt Fodor Géza, aki valaha tanított is az SzFE-n. Az ilyesmit be lehetne iktatni a választható órák spektrumába. Igaz, ez feszültségbe ill. ellentmondásba is kerülhetne az osztályfőnöki rendszerrel – amelyet, mint mondtuk, a dramaturgképzésben nem tartunk indokoltnak –, de ez megoldható volna.

Ami a dramaturgokat illeti, a művészetelméleti választékból itt is hiányoznak a fent említett, adott esetben máshol felvehető órák; pl. a 18. oldalon felsorolt „a színház jogi alapjai és a színházi szervezés és gazdálkodás” tárgyak helyett – amelyek inkább színház- vagy kulturális menedzsereknek valók, inkább a fent felsoroltak, vagy hasonlók közül lehetne választani, ami dramaturgoknak hasznosabb. Tehát a szabadon választható tárgyak vonatkozásában jobban el kellene rugaszkodni a szorosan vett színházi óráktól. A dramaturgoknál el tudnánk képzelni külön írás-oktatást is. Nem világos továbbá, hogy mi a különbség a művészeti diplomatéma és a szakdolgozat között. A színházi dramaturg önértékelésben (29. o.) felfigyeltünk a következő megjegyzésre: „Színházzakmabeli oktatóink egy része szintén nem beszél idegen nyelveket. Emiatt most még nehéz az együttműködés a nemzetközi színházi világgal, az európai művészeti egyetemekkel”. Ez bizony probléma dramaturg szakon. (Más szakon is, de itt különösen, ld. pl. a nemzetközi szakirodalomban való tájékozódást.)

Az SzFE Színházi Főtanács képzési formáinak jelenleg nincs BA-kimenete. Ez legalábbis vitatható és további megfontolás tárgya lehet.

Amint az várható az SzFE legfőbb hagyományai jegyében, kevés kritikai megjegyzésünk van a mester-ség-órákkal kapcsolatban. Imponáló volt Molnár Piroska (Művészi beszédtechnika) a tananyag más részeihez tudatosan, ötletesen illeszkedő munkája, és kíméletlen, roppant pontos, azonnali pedagógiai reagálása; Máté Gábor (Színészmesterség) flott „akciókat” követelő tekintélye és látszólag felszínes-engedékeny, programosan azonban – úgy tűnik – racionális félév- és tanév-építése; Kiss Éva (Művészi beszédtechnika) hivalkodás nélküli, koncentrált ténykedése; Lénárt András (Bábszínészmesterség) önmaga profizmusáról többet, a hallgatók készségeinek alakulásáról, gyarapodásáról valamivel kevesebbet eláruló, hangulatos óra-vezetése. Zsótér Sándor (Művészi beszédtechnika) órája éppenséggel nem fedte a kurzus címét/tartalmát, kívülről nézve némileg vibráló és vitatható, s ugyanakkor remek megfigyeléseket rögzítő rögtönzéssornak hatott, de könnyen lehet, hogy ez a hallgatók számára emlékezetesebb, mint egy hagyományos pedagógiai ívű tanítás. Novák Eszter éppen ottjártunkkor vitte el osztályát Andrei Șerban *Ványa bácsi*-próbájára, a kolozsvári Nemzeti Színház produkciójára.

A SzFE jól szervezett intézmény benyomását keltette bennünk, és ebben bizonyára jelentős szerepe van Ascher Tamás rektornak és Bába Krisztina főtitkárnak. Bába Krisztina a mi látogatásunkat is kiváló logisztikával építette fel. Külön kiemeljük azt a kitűnő ösztönzési rendszert, amelyet a hallgatók nyelvtanulásának serkentésére kidolgoztak. Nyilván anyagi okai vannak azoknak a **fölszerelési hiányoknak**, amelyeket az önértékelések is felsorolnak, s amelyeket magunk is tapasztaltunk: az intézmény e tekintetben meglehetősen lepusztultnak tűnik. Általános benyomásaink azonban pozitívak: jól felkészült, jól tanító oktatók oktatnak igen motivált, aktív, érdeklődő, sokat dolgozó hallgatókat, igen jó eredményekkel. Kritikaként fölmerülhet a **túlterhelés**: a vasárnap kivételével mindennap, reggel 9-től délután 6-ig (színművész hallgatók esetében késő estig) tartó foglalkozások meglehetősen leterhelik a hallgatókat; ez a beosztás olvasásra, elmélyedésre, szélesebb körű művelődésre, sőt pihenésre is alig hagy időt.

Mindent összevetve az SzFE színházi tanszakon működő szakjai megfelelnek a képzési és kimeneti követelményeknek. A szakok az egyetemen belüli és a társadalmi-kulturális életben való jövőképe részben hagyományorientált az intézmény jelentős tradíciójának megfelelően, részben pedig tapasztalatunk szerint az utóbbi időben markánsabbá, távlatosabbá vált, érzékeli megfontolt terjeszkedésének szellemi-művészi és potenciális szükségességét. Őrzi a hagyományt, miközben taktikusan „nyit”. A szakok és szakirányok jelentős mértékben lefedik az adott művészi területet, amennyiben egyetemi szinten színészképzés csak még egy intézményben folyik az országban, dramaturg és rendezőképzés pedig csak itt. Privilegizált helyzetének megfelelően a szakma kiválóságai közül számosan oktatnak az intézményben. Megnyugtatónak tűnnek az intézmény nemzetközi kapcsolatai. Meggyőződésünk szerint akkreditálható.

SzFE Színházi Főtantervi Szakok - Értékelés a megadott szempontok szerint

(Az értékelés szempontjai: Az LB véleménye)

1. Önértékelés (összeállítás, hallgatói visszacsatolás tükröződik-e, belső minőségbiztosítási rendszer működik-e intézményi, tanszéki, szak szinten?): Az önértékelés megbízható és jól tájékoztat.

2. A képesítési követelményeknek való megfelelés: A képesítési követelményeknek mindhárom szak megfelel.

3. A MAB akkreditációs követelményrendszerének való megfelelés: Az oktatók képesítése és száma is megfelel az akkreditációs követelményrendszernek.

4. A követelmények előírásainak a helyzetet és a lehetőségeket figyelembe vevő interpretálása, a „jó gyakorlat” megjelenése a szakon: A tanoda-akadémia-egyetem említett útvonala még ma is adaptációs gondokkal jár, s a legmagasabb „egyetemi” szintet nyilvánvalóan a dramaturgképzés valósítja meg. Ugyanakkor a látogatóbizottság számára is nyilvánvaló, hogy a színészképzésben a gyakorlati oktatásnak föltétlen prioritása van.

5. Oktatói állomány összetétele (kor, státusz, szakterület, szakmai elismertség, publikációs „termékenység” szerint): A szakok oktatói állományának összetétele igen magas szintű; érdemdús, jelentős rendezők és színészek oktatják a hallgatókat. Ugyanakkor az egyetem vezetése gondot fordít arra is, hogy fiatalok és új irányzatok is szerepet kapjanak az oktatásban.

6. A képzési (oktatási-tanulási) folyamat értékelése, szakirányok kínálata: A képzés részben a hagyományokra támaszkodva, részben adaptálva az új igényeket logikailag jól felépített tárgyakon alapul. Specialitás az osztályfőnöki, voltaképpen tutorális rendszer.

7. Eredmények (kompetencia, ismeretek, képességek, attitűdök, értékvilág), kimenet, követés (ha ismert): A lemorzsolódás ismereteink szerint viszonylag csekély. A hallgatók, legfőképpen a színészek, viszonylag „szem előtt vannak”. Az elhelyezkedési gondok közismertek. Az utóbbi időben több osztály próbálkozott az együtt-maradással az egyetem elvégzése után is.

8. A szak specifikus képzési céljai (ha vannak):

9. Hallgatói szolgáltatások, elhelyezkedés, a szak regionális szerepe (képzés fizikai körülményei):

A hallgatói szolgáltatások az intézmény központi szerepéhez képest (színészképzés főiskolai szinten csak Kaposváron folyik még az országban, rendező-, ill. dramaturg-képzés pedig egyedül itt) számos kívánnivalót hagynak maguk után; az infrastruktúra szegényes.

ÁTFOGÓ MEGJEGYZÉSEK az SzFE doktori (DLA) képzésről

Mivel az elméleti felkészítésnek a **DLA-képzésben** rendkívüli jelentősége van, ezért most kerítünk sort arra, hogy tapasztalatainkról beszámoljunk. Nyilvánvaló, hogy ez az a terület, ahol az SzFE a legkevesebb hagyománnyal rendelkezik. **Mindenesetre az a benyomásunk, hogy a tananyag feltűnően hasonlít a mesterképzés anyagához (lásd: alapismeretek, stb.), a két iskola közti különbségek nem különülnek el markánsan.** A meglátogatott órák alapján nem kívánunk messzemenő következtetéseket levonni, de mindkét óra kritizálható volt (Kelecsényi László – filmtörténet – kissé szárazon extenzív előadást tartott, éppenséggel könyvekből is elsajátítható anyaggal, Sasvári Edit pedig megkerülhetetlen közléseket mellőzött a vizsgált Somogyi-szoborral kapcsolatban). E részletesebben is kifejthető kritikának azért nem tulajdonítunk túlzott jelentőséget, mert mindkét tanár közismerten kitűnő szakember és jó előadó. A Látogató Bizottság beszámítja látogatásának, „szemlész”, óratordelő jelenlétének zavaró hatását – nemcsak itt, hanem más órákon is. (Az is sokat elárult, hogy ezt ki miként viselte, tolerálta, építette be a munkafolyamatba. A két végleten Hegedűs szinte „nekünk tanított”, jelenlévőként kezelt bennünket, Zsótér Sándor viszont voltaképp – udvariasan – ügyet sem vetett ránk.)

Magyar Képzőművészeti Egyetem	Akkreditációs minősítés
alkalmazott látványtervezés szak (díszlet- és jelmeztervezés, jelmez- és bábtervezés szakirányok) kkk: 2006/7/IX/1/14. sz. MAB határozat szakindítás: 2007/10/XII/3/11. sz. MAB határozat	A 2009/3/VII/9. sz. MAB határozat
Képzési szint: BA Nincs végzett évfolyam! (kimenő egyetemi alapképzés szakirányok nélkül)	
<p>Szöveges értékelés</p> <p>Három évtizede képeznek a „Képző”-n díszlet- és jelmeztervezőket. Hogy miért ott, annak konkrét történeti és általános kultúrtörténeti okai vannak. A díszlettervek és nagymértékben még a jelmeztervek is – egy hosszú hagyomány eredményeképpen – akkoriban közelebb álltak a festőművészethez: a tervező mintegy alkalmazott festő volt a rendező szolgálatában. Ezért képeznek még ma is világszerte képzőművészeti akadémiákon szcenikusokat. Egy másik hagyomány ugyanakkor a díszlettervezőt inkább kapcsolta az építészethez; ezen az alapon a szak megjelenhetett volna a Műszaki Egyetemen is. (Mint ahogy a Magyar Iparművészeti Egyetemen folyik ruhatervező képzés is, és ki tagadná, hogy a jelmeztervezés a ruhatervezés egy nem...) Ma szorosabb a rendezővel való szimbiózis (amit a szak új neve, a látványtervezés is kifejez): ez viszont a Színház- és Filmművészeti Egyetemhez rendelné logikusan a diszciplínát. Ne bolygassuk: a tradícióknak, kivált, ha képesek modernizálódni, megvannak a maguk értékei. A kérdés akkor merül fel jogosan, ha azt vizsgáljuk, hogy vannak-e eleven kapcsolatai a látványtervező hallgatóknak a színész- és rendezőképzéssel.</p> <p>Ma a látványtervező szakon színház- és film-szenográfiát tanítanak, amely megoszlik díszlet-, jelmez-, báb- és világítástervezésre. A kimenő évfolyamokat jól felépített, tízszemeszteres rendszerben oktatják, ahol – a szak sajátosságainak megfelelően – a kilencedik félévben nyílik lehetőség mester választására. Az újonnan fölvetett hallgatók hatszemeszteres alapképzésben részesülnek, de a Látogató Bizottság nyilvánvalónak és kívánatosnak tekinti, hogy az eddigi ötévfolyamos képzés fölhalmozódott tapasztalatai alapján hamarosan mód nyílik a mesterképzés megindítására.</p> <p>A tárgyi feltételek a kis létszámú képzéshez imponálóak. Az MKE-nek nagyszerű könyvtára van, s a szak tavaly önálló épületbe költözött az Epreskertben, amely benyomásunk szerint – ha szerényen is – minden igényt kielégít. Az egész képzés egy épületbe való koncentrációja (a világítási műterem kivételével) sok haszonnal jár, s az infrastrukturális fölszereltség is kielégítőnek tűnik.</p> <p>Az oktatás színvonala és stílusa teljességgel megfelelő az interaktív, gyakorlatorientált képzéshez. Nagy gyakorlattal rendelkező, részben magasan kvalifikált oktatógárda van. Csanádi Judit szakfelelős, az ismert díszlettervező hosszabb ideje rendszeres vendégtanára Montrealban egy hasonló scenográfiai képzésnek. Meglátogatott óráján azt tapasztaltuk, hogy a személyekre lebontott foglalkozást (melynek első felében a nem érintett hallgatók szinte nem is voltak jelen az órán, hanem rajzasztalaik fölé hajolva saját munkájukkal foglalkoztak) szerencsésen vitte át közösebb munkába, eligazításai okosak-pontosak, feladat-kijelölései szabatosak voltak. Rendelkezett a jó tanár azon tulajdonságával, hogy minden fitogtató szószaporítás nélkül érzékeltetni tudta, hogy jártassága és tájékozottsága az óra anyagában sokszorosa az előadottnak és előadhatónak.</p> <p>Molnár György tanszékvezető-helyettesnek, a kiváló filmrendezőnek filmtörténeti óráját látogattuk meg, amelynek tárgya a szovjet film „olvadáskorszaka” volt a Sztálin utáni években. Arányos, gazdag, jól felépített, a hallgatókkal rendkívül közvetlen kapcsolatot kiépítő órát hallgathattunk meg, amelyet filmvetítés követett.</p> <p>Duró Győző professzori elemzést célzott meg, higgadt, jól jegyzetelhető óraépítést vitt végig, s kiszámított pedagógiával veszítette el a türelmét (s kötelezte ironikusan érettségi bizonyítványuk bemutatására hallgatóit), amikor a sokadik utaló-közelítő kérdés után sem esett le a tantusz, hogy tanárunk a molière-i mizantrop rokonaként a Don Quijote nevet akarja hallani.</p> <p>Bernáth Zoltán fölöslegesnek tűnő technikai részletektől indított, de egy hirtelen ugrással a legkonkrétabb tervezői kérdésekre fordította eleven előadását. A Domonkos László szobrász-látványtervezővel és Federits Zsófia jelmeztervezővel folytatott külön beszélgetés is sok tanulsággal szolgált. Kitént, hogy az oktatóknak az órarendileg „nem tanítható” kérdések rendszeres megbeszélésére is van gondjuk (jelmezszennyezés, pl. vérrel; színházi mosatás; a színészekkel történő munka pszichológiája stb.).</p> <p>Megtekintettük a hallgatók számos munkáját: bábjaikat, jelmezeit és makettjeiket. Remek ötletnek ta-</p>	

láltuk, hogy minden hallgatónak el kell készíteni a maga variációját makettben „a gyűjtő szobája” témájára. Különösen impresszionált bennünket az egyik hallgató *Macbeth*-tervének költői elképzelése az állandó mozgásban lévő, tektonikusan rengő, szétváló és összetalálkozó táblákból álló színpadáról.

A látogatásba még belefért egy vendég-óra meghallgatása. A vendég Zsámbéki Gábor volt. Óráját azzal készítette elő a tanszék, hogy levetítette a hallgatók előtt egy régi Molière-rendezését, s ez képezte a kiindulópontot. Zsámbéki egy alakuló rendezése izgalmaiból érkezett, s egy általa már többé-kevésbé elfelejtett produkciója „találkozott” a növendékek által még többé-kevésbé csak érlelt tervekkel. A megszólalásra igazi késztetést még nem érző hallgató kifejezésbeli nehézsége zavaróan telepedett a beszélgetés egy szegmensére, de Zsámbéki csevegéséből is sokat lehetett tanulni. „A jó díszlet állandó változásban, mozgásban van, akkor is, ha nem tologatják”. Ez a mondata felért egy szemeszternyi útravalóval. Figyelemre méltó tanácsa volt a tanszék számára, amelyet mi nagyon meggyőzőnek találtunk, hogy kevésbé rendező-hallgatókkal, mint színész-hallgatókkal kell együttműködniük a látványtervező-hallgatóknak, mert a színészek mozgása mutatja meg a scenográfusnak a színpadi tér igazi természetét.

A tanszék komoly erőfeszítéseket tesz az SzFE-vel való együttműködésre. **A párhuzamos színművészeti hallgatókkal való kooperálás nyilvánvalóan a szak egyik kulcskérdése.** Az órarendi nehézségek (a gyakorlati és elméleti jellegű órák ellentétes elrendezése) ellenére, vagy azzal együtt.

Úgy tűnik, a három éves képzés tulajdonképpen feldolgozhatatlan nehézségei ellenére is **működőképés marad a képzés logikája.** A speciális érdeklődés szerinti szakosodás eldöntéséhez persze sűríteni kell a szakirányú orientálás óráit. De a látott első éves órák alapján, különösen egy-két tehetségesnek tűnő hallgató vonatkozásában, ez működhet. Nem is beszélve a majdani MA-képzésről.

Mindent összevetve egy igen jó hangulatú, komoly és tartalmas munkát végző szakot ismertünk meg.

MKE alkalmazott látványtervezés szak - Értékelés a megadott szempontok szerint

(Az értékelés szempontjai: Az LB véleménye)

1. Önértékelés (összeállítás, hallgatói visszacsatolás tükröződik-e, belső minőségbiztosítási rendszer működik-e intézményi, tanszéki, szak szinten?):

Az önértékelés megfelelő és egybevágh a hallgatói véleményekkel.

2. A képesítési követelményeknek való megfelelés:

Az oktatás megfelel a képesítési követelményeknek.

3. A MAB akkreditációs követelményrendszerének való megfelelés:

A követelményrendszernek az oktatói kar megfelel.

4. A követelmények előírásainak a helyzetet és a lehetőségeket figyelembe vevő interpretálása, a „jó gyakorlat” megjelenése a szakon:

A követelmények adaptációja kitűnőnek mondható.

5. Oktatói állomány összetétele (kor, státusz, szakterület, szakmai elismertség, publikációs „termékenység” szerint):

Az oktatói állomány összetétele minden felsorolt ismérvnek megfelel.

6. A képzési (oktatási-tanulási) folyamat értékelése, szakirányok kínálata:

A képzés jó egyensúlyt talált a gyakorlati és elméleti oktatás között, az egyes tárgyak kiegészítik egymást.

7. Eredmények (kompetencia, ismeretek, képességek, attitűdök, értékvilág), kimenet, követés (ha ismert):

A képzés nagy hangsúlyt fektet az önállóságra és kreativitásra. A pályakövetés – tekintve, hogy nincs még végzett évfolyam – nem aktuális.

8. A szak specifikus képzési céljai (ha vannak):

A specifikus cél az elkülönült jelmez- és díszlettervező (bábszerkesztő, stb.) helyett a modern szcenikus képzése.

9. Hallgatói szolgáltatások, elhelyezkedés, a szak regionális szerepe (képzés fizikai körülményei):

A szak a kaposvári hasonló célú szakkal együtt a magyar látványtervezés központi oktatóhelye. A fizikai körülmények kielégítőek.

Kaposvári Egyetem (Művészeti Főiskolai Kar)	Akkreditációs minősítés
alkalmazott látványtervezés szak (díszlet- és jelmeztervezés, jelmez- és bábtervezés, díszlet-, kiállítás és arcuttervezés szakirányok) kkk: 2006/7/IX/1/14. sz. MAB határozat szakindítás: 2006/8/X/66. sz. MAB határozat	A 2009/3/VII/10. sz. MAB határozat
Képzési szint: BA Nincs végzett évfolyam! (kimenő főiskolai alapképzés szakirányok nélkül)	
<p>Szöveges értékelés:</p> <p>A Kaposvári Egyetem e szakja(i) a budapesti Képzőművészeti Egyetem <i>látványtervező</i> szakjának egyetlen „versenytársa(i)” az országban. Előzetesen megjegyezzük, hogy a két szak megkülönböztetését formálisnak tekintjük és ezt nem is bíráljuk, mert csak hajánál fogva lehetne megkülönböztető jegyeiket előráncigálni. A főiskolai képzésnek előnyére válik, ha van lehetséges egyetemi folytatása, s az alapképzés esetleges mesterszakkal való kiegészítése esetén nem látjuk akadályát a főiskolai végbizonyítvány BA-ként való akceptálásának.</p> <p>Látogatásunkat Budapesten kezdtük, mert a kaposvári látványtervezőknek éppen kiállításuk volt, ahol igen felkészült diákok invenciózus díszlet-elképzeléseit ismerhettük meg.</p> <p>Jelenlegi formájában a kaposvári látványtervező szak főiskolai végzettséget, vagy BA-képzést, azaz alkalmazott látványtervezői képesítést nyújt, de elsősorban a tutoriális rendszerrel és a kivételesen jó felszereltség segítségével ez a három éves képzés igen intenzív, és az eredmények azt mutatják, hogy a diákok jó része önálló tervezőként is megállja a helyét.</p> <p>Nagy súlyt helyeznek a művészettörténetre és viselettörténetre, továbbá más, az általános műveltséget is elmélyítő, de a kreatív látványtervezésnek anyagot adó ismeretek közlésére (környezetkultúra, zene, film, stb.). Tanúi voltunk interaktív módszerüknek a gyakorlatban: a diákoknak széleskörű gyűjtést kell végezniük a feladatot képező színjáték korának tárgykultúrájában, viseletében. Régebbi színművek esetében ez első sorban a kor festészetének reprezentatív vagy bizonyos szempontból jellegzetes képeit jelenti. A gyűjtés irodalmi és gondolati anyagokra is kiterjed. A füzet, amelybe gyűjtésük anyaga bekerül, a továbbiakban nyersanyagként és ötlettárként funkcionál.</p> <p>A diákokkal beszélgetve föltűnt, hogy legtöbbjük terve egy határozott vagy markáns alap gondolatból indult ki (pl. a <i>Hamlet</i> színtere, mint cirkuszi porond), amely persze ez egy ezzel harmonizáló rendezői koncepciót föltételez. Ezek a néha talán túlzottan is koncepciózusnak nevezhető elképzelések arra vallanak, hogy a kaposvári egyetemen a tervezői kreativitásra és a művészi érzékenységre helyezik a fő hangsúlyt. Ez a tanészekvezetői és tanári kari beállítottság mellett strukturális okokra is visszavezethető. Ha szabad egy pszichológiai összehasonlítással élni, a Képzőművészeti Egyetem látványtervező hallgatói az ott tanuló diákok közül a legkevésbé „művészek”, a kaposvári egyetemisták közül viszont a látványtervező hallgatók talán a leginkább azok. Föltételezzük ugyanis (bár ezt nem vizsgáltuk), hogy a főiskolai festő- és szobrászképzésben nagy hangsúly esik a tanári képességek kialakítására, s a képzés fő célja a tanári végzettség elnyerése, a színészhallgatók „művészete” pedig más jellegű, és eleve a rendező művészete alá van rendelve.</p> <p>A művészi spontaneitás és kreativitás fölélesztése, szítása és támogatása a kaposvári látványtervezői szak(ok) koncepciójának határozott része. Ugyanakkor ezt „klasszikus” előképzéssel ellensúlyozzák, amelyet kiterjesztettek a rajz, a festészet, a tárgy- és térábrázolás, valamint a plasztikai térábrázolás alaptantárgyként való fölvételére. Ellensúlyt jelenthet továbbá az említett tutoriális képzés, amelynek során világossá válhat, hogy a díszlet- vagy jelmeztervező elképzeléseinek alá kell rendelődnie a rendezői koncepciónak, s a díszlet vagy jelmez nem lehet tolakodó, nem válhat főszereplővé.</p> <p>A Kaposvári Egyetem infrastruktúra-építő politikája rendkívül sikeresnek mondható. A látványtervező hallgatóknak jól felszerelt műtermek állnak rendelkezésre (évfolyamonként; négy 72 m²-es alapterületű műterem!). Továbbá használnak kitűnően fölszerelt audiovizuális műhelyt, két rajzoló-festő műtermet, mintázó termeket, égető és gipszöntő műhelyt, kísérleti makett-műhelyt, varró- és szabóműhelyt, s a kar egyéb műhelyei is kiszolgálják igényeiket.</p> <p>Irigylésre méltó a kar részben újonnan beszerzett számítógép-parkja, mely kiválóan szolgálhatja a számítógépes tervezést, a képzés egyik súlypontját.</p> <p>Az áthallgatások elvileg adottak, de az a benyomásunk alakult ki, hogy ennek megtervezése és esetenként szorgalmazása nem tartozik a szak prioritásai közé. Holott ki kellene használniuk azt a kivételes adottságukat, hogy az épületben van elektronikus ábrázolás szak, valamint képi ábrázolás, plasztikai ábrázolás, mozgóképkultúra és médiaismeret szak, azaz biztosítani kellene hallgatóik számára az áthallgatás lehetőségét, illetve beilleszteni a kurrikulumba olyan órákat, melyeket ezeken a programokon hallgathatnának.</p> <p>Mindent egybevetve sikeres és jól teljesítő szakot ismertünk meg.</p>	

KE alkalmazott látványtervezés szak - Értékelés a megadott szempontok szerint

(Az értékelés szempontjai: Az LB véleménye)

1. Önértékelés (összeállítás, hallgatói visszacsatolás tükröződik-e, belső minőségbiztosítási rendszer működik-e intézményi, tanszéki, szak szinten?):

Az önértékelés reális, alapos. Egyáltalában elmondható, hogy a kaposvári egyetem készítette elő a legkörültekintőbben és leggondosabban az önértékeléseket.

2. A képesítési követelményeknek való megfelelés:

A képesítési követelményeknek az oktatás megfelel.

3. A MAB akkreditációs követelményrendszerének való megfelelés:

Az akkreditációs követelményrendszernek megfelel.

4. A követelmények előírásainak a helyzetet és a lehetőségeket figyelembe vevő interpretálása, a „jó gyakorlat” megjelenése a szakon:

A szak adaptációja megfelelő.

5. Oktatói állomány összetétele (kor, státusz, szakterület, szakmai elismertség, publikációs „termékenység” szerint):

A szakvezető a szakterület egyik legismertebb alkotó képviselője. Az oktatói állomány összetétele megfelelő.

6. A képzési (oktatási-tanulási) folyamat értékelése, szakirányok kínálata:

A tanterv egyes elemei logikusan épülnek egymásra.

7. Eredmények (kompetencia, ismeretek, képességek, attitűdök, értékvilág), kimenet, követés (ha ismert):

Az eredmények jónak mondhatók, bár végzett évfolyam még nincs (ezért a követés problémája még nem merül fel). A hallgatók közül többen már önálló látványtervezéssel mutatkoztak be különböző színházi előadásokban, továbbá sikeres kiállításon mutatták be eredményeiket.

8. A szak specifikus képzési céljai (ha vannak):

Igen nagy hangsúlyt fektetnek a kreativitásra, amelyet ötletesen kapcsolnak össze a kultúrtörténeti tájékozottsággal.

9. Hallgatói szolgáltatások, elhelyezkedés, a szak regionális szerepe (képzés fizikai körülményei):

A szak a budapesti hasonló célú szakkal együtt a magyar látványtervezés központi oktatóhelye. A fizikai körülmények jónak mondhatók és belátható időn belül még jobbak lesznek.

Kaposvári Egyetem (Művészeti Főiskolai Kar)	Akkreditációs minősítés
színművész szak (prózai színész szakirány) kkk: 2006/6/X/3/43. sz. MAB határozat szakindítás: 2006/8/X/65. sz. MAB határozat	A 2009/3/VII/11. sz. MAB határozat
Képzési szint: MA (egységes osztatlan képzés) Nincs végzett évfolyam! (kifutó színész főiskolai alapképzési szak)	

Szöveges értékelés:

A Kaposvári Egyetem Művészeti Karának Színház Tanszékén – a Látogató bizottság egyöntetű állásfoglalása alapján – komoly, koncentrált és távlatos igényű munka folyik.

A három éves alapozó képzésben, nyilván koncepcionális okokból, elméleti és gyakorlati órák arányosan változtatják egymást. Minek köszönhetően nem kerül kontrasztba a kettő egymással, és a hallgatók így, ebben a felfogásban – és nem valamiféle tudathasadásos helyzetben – lesznek részesei egy gyakorlatirányult, ámde ugyanakkor elméleti-reflexiós igényű képzésnek. És noha az elméleti órák némelyike, bár feszes és követhető formában, de mégis inkább középiskolai vagy ismeretterjesztő tónusúnak tűnt, összességében a képzés gyakorlatorientált céljának mindegyik általunk látott óra megfelelt. Ugyanakkor valamennyi (a bizottság által látott) tanár olyan óvatos, visszafogó, tapogatózó elemeket is beépített óraszervezésébe, előadásába, amely **csak fenntartásokkal nevezhető egyetemi szintűnek**. Ám ha egy főiskola (főiskolai kar) az univerzitás távlataiban gondolkodik, nem lehet uralkodó a középiskolai típusú és nivójú oktatáshoz való erős visszakapcsolódás, leragadás. Lényegében minden óráról elmondható: benne rekedtek bizonyos lehetőségek, melyeket gyakorlott egyetemi előadók nem hagytak volna kiaknázatlanul, illetve eleve nem leszorított szint-ről indították volna előadásukat. **A tanári kar kiegyensúlyozottabb, funkcionálisabb összetételének megszervezése szükséges:** létszámcsökkentés és -növelés egyszerre. Az elméleti képzésen belül örömmel láttuk a regény-, illetve műelemző órák több féléves blokkját, amely a színészképzés járulékos elemeként az egyetemi végzettségnek megfelelő műveltséget és értelmező készséget erősítheti. A csoportos és egyéni gyakorlati foglalkozások, korrepetálások megfelelő intenzitásának, többnyire kézben tartottak tűntek. A szakon folyó munka meggyőző eredménye volt a Funk Iván által vezetett harmadéves hallgatók *Leonce és Léna* előadása. Egyáltalán, a hallgatók többsége – szakmai előmenetelük állásától függetlenül is – nyitottnak és összefogottnak bizonyult, egyesek kifejezetten kreatívak voltak, az egyénieskedés mankójára nem szoruló egyéniség értelmében. A hallgatói csoportok szemmel láthatóan tényleg szakmai, intellektuális és érzelmi közösséget alkottak – a közösségszerveződés jobbik értelmében, köszönhetően az otthonos tanszéki közegnek, meg persze a kisvárosi háttérnek, kollégiumi életformának.

Sokat ígérő a Színház Tanszék rövid és hosszú távú dinamikája. Helyesen állapította meg Csáki Judit, de nem csupán a saját megbízott tanszékvezetői szituációjára érvényes: intellektuális erőit, kapcsolatait, elképzeléseit mozgósítva jelenleg a Kaposvári Egyetem – megfelelő kontroll mellett – szinte csak jó húzásokat tehet. Komolyabb gondjai csak hat-tíz év múltán, s épp fejlődése, részleges átstrukturálódása, átminősítése folytán mutatkozhatnak majd Magyarország felsőoktatási térképén. Jelenleg, középtávon, sokféle komoly esélyben bízhat, úgy tűnik, indokoltan (s koncepciózus, távlatos elképzeléseknek, munkának köszönhetően). A tágan értett intézményes kontextuson belül a megbízott tanszékvezető friss elképzelései (több meghívott előadó, specialista, rövid és intenzív vendégkurzusok, sűrűbb és sokirányú színházlátogatások stb.) eredményesen illeszkedhetnek az egyetemi összmozgásba. Ide tartozna persze a városi színházzal való viszony újrarendezése is. Felsejlett, hogy Csáki Judit megbízott tanszékvezető esetleg nem a tanszék élén képzelel el munkája folytatását, átengedné másnak a vezetést. Véleményünk szerint alapvetően fontos, hogy a megkezdett munkát ne hagyja abba, illetve felettesei őt bízzák meg a tanszék irányításával. Egyetemi tanári kinevezésének szakmai, bürokratikus és intézményi feltételei most a legkedvezőbbek, s az ő fáradhatatlan, rugalmas – temperamentuma ellenére az egyetemi, a városi vezetéssel és a helyi színházzal diplomatikus tárgyalásokra képes – egyénisége, kulcspozíciója a jelen szakaszban a lehető legkedvezőbb lenne a tanszék, a Kar, az Egyetem számára. Továbbá nyilvánvalóan szükség lenne új státuszokra, a tanári kar bővítésére, újragondolására, hogy pl. szélesíteni tudják az elméleti (és gyakorlati) órák spektrumát - különös tekintettel arra, hogy mivel itt nincs bölcsészkar, ahová át lehetne hallgatni, saját erőből kell kigazdálkodni a hiányzó órákat. Lehetne szó pl. színjátszástörténetről, performance-elméletről, pszichológiáról, zene- és táncművészetről stb. (ez utóbbi kettőnél gyakorlati oktatók is szóba jönnének)

Az egyetem légköre és a helyi campus-élet láthatóan kedvez a tanárok és diákok közti bensőséges viszony kialakításának; különlegességnek tartjuk az egyéni ének- és beszédtechnika órákat, amelyekre máshol nem mindig, vagy csak ritkán van lehetőség. Ezen kívül pozitívumként értékeljük, hogy a hallgatók hétvégéje szabad, nincsenek túlságosan leterhelve, több idejük van olvasni, művelődni, készülni, pihenni. A Művészeti Főiskolai Kar jelenleg ügyesen terjeszkedik, növeli a képzéshez szükséges belső és külső területeket,

felszereléseket. Az ún. Latinka-központ üzemeltetése azonban sem a programot, sem az anyagiakat, sem a városi kulturális szerepet nézve nem lesz egyszerű. S nem lehetett nem látni, hogy a Kar rendelkezésére álló épületek, helyiségek az érezhetően igényesnek vélt belsőépítészeti formálás ellenére silány anyagokból készültek, összességükben diszfunkcionálisak, romlandóak. Csodás számítógépek sorakoznak szűk termekben, amorf zugokban. Ami persze nem csupán kaposvári jelenség.

A Művészeti Kar többi tanszékével is gyümölcsöző lehet az együttműködés, természetesen leginkább az épülettérben is legközelebb álló látványtervező képzéssel. Talán bizonyos, nem szakirányspecifikus elméleti órákat közösen is meg tudna hirdetni a két tanszék.

A képzésről kialakult összkép megnyugtató, sőt: az új tanszékvezetés stílus- és koncepcióváltása kifejezetten ígéretes. A Rektor úr és a Főigazgató úr alapos közléseiből megismert kari és egyetemi koncepciók összefüggésében pedig a további fejlődés – például nemzetközi kapcsolatok kiépítése – keretfeltételei adottak látszanak. Akkreditációját javasoljuk.

KE színművész szak - Értékelés a megadott szempontok szerint

(Az értékelés szempontjai: Az LB véleménye)

1. Önértékelés (összeállítás, hallgatói visszacsatolás tükröződik-e, belső minőségbiztosítási rendszer működik-e intézményi, tanszéki, szak szinten?):

Az önértékelés reális, alapos. Egyáltalában elmondható, hogy a kaposvári egyetem készítette elő a legkörültekintőbben és leggondosabban az önértékeléseket.

2. A képesítési követelményeknek való megfelelés:

A képesítési követelményeknek az oktatás megfelel.

3. A MAB akkreditációs követelményrendszerének való megfelelés:

Az akkreditációs követelmény-rendszernek megfelel.

4. A követelmények előírásainak a helyzetet és a lehetőségeket figyelembe vevő interpretálása, a „jó gyakorlat” megjelenése a szakon: A szak élén váratlan váltás történt szeptemberben. Az új tanszékvezetés adaptációs törekvéseiben szemmel láthatólag nagy szerepet játszik a színész-hallgatók szakbarbársága ill. műveletlensége elleni harc.

5. Oktatói állomány összetétele (kor, státusz, szakterület, szakmai elismertség, publikációs „termékenység” szerint):

Az oktatói állomány megfelelőnek mondható. Kiváló rendezők és más gyakorlati szakemberek oktatják a hallgatókat. A fennálló esetleges hiányosságokat vendégtanárokkal, rövid kurzusokkal pótolják. Mindazonáltal néhány újabb státusz fiatal oktatókkal üdvös lehetne.

6. A képzési (oktatási-tanulási) folyamat értékelése, szakirányok kínálata:

A képzésben nagy szerepe van a magas szintű és igen kreatív gyakorlati oktatásnak. A tanterv biztosítja az egyes tárgyak logikus egymásra épülését.

7. Eredmények (kompetencia, ismeretek, képességek, attitűdök, értékvilág), kimenet, követés (ha ismert):

A múlt év végén a budapesti Nemzeti Színházban bemutatott két darab, amelyet rendezőtanáraik rendezésében a kaposvári színészhallgatók mutattak be, a kompetencia magas szintjét képviselték. Végzős hallgató még nincs, így a követés problémája még nem merült fel.

8. A szak specifikus képzési céljai (ha vannak):

Specifikusnak nevezhető az általános műveltségre fektetett különleges hangsúly (regényolvasási kötelezettségek, filmkurzusok, stb.).

9. Hallgatói szolgáltatások, elhelyezkedés, a szak regionális szerepe (képzés fizikai körülményei):

A szak a *másik* hely Magyarországon, ahol színészképzés folyik. Földrajzi helyénél fogva adott a kaposvári és még inkább a pécsi színházzal való együttműködés, de a tavalyi évtől kezdve egyre szorosabbak a budapesti színházakkal való kapcsolatok is. A képzés fizikai körülményei megfelelőek, és a lendületen lévő kaposvári egyetem belátható időn belül további előrehaladást ígér a hallgatói szolgáltatások területén.